

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جهرم
دانشکده پیراپزشکی
گروه علوم آزمایشگاهی

طرح دوره

Course plan

نام درس: ایمنی شناسی پزشکی

تهیه کنندگان:

دکتر میرزا علی مفضل جهرمی و دکتر عبد الرضا ستوده جهرمی

با همکاری کمیته برنامه ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

استاد تدوین کننده:

دکتر میرزا علی مفضل جهرمی

سال: ۱۳۹۹

دانشکده پیراپزشکی

تعداد واحد: ۳	نام درس: ایمنی‌شناسی پزشکی
مدت زمان ارائه درس: ۱۲۰ دقیقه	رشته و مقطع تمصیلی: کارشناسی علوم آزمایشگاهی
زمان شروع و پایان: نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۳۹۹	مسئول درس: دکتر مفضل جهرمی استاد همکار: دکتر ستوده جهرمی
محل آموزش: دانشکده پیراپزشکی	پیشنیاز: فیزیولوژی نظری

اهداف نهایی دوره:

اهداف نهایی دوره (تئوری)	ردیف
آشنایی با تاریخچه و کلیات رشته ایمنی‌شناسی پزشکی	۱
آشنایی با کارکرد مولکول‌ها، سلول‌ها و بافت‌های سیستم ایمنی	۲
آشنایی با هاپتن‌ها، میتوژن‌ها، آنتی‌ژن‌ها و ایمونوژن‌ها	۳
آشنایی با مولکول‌ها، سلول‌ها و سازوکار ایجاد پاسخ ایمنی ذاتی	۴
آشنایی با آنتی‌بادی‌ها و پذیرنده‌های آن‌ها و تکوین سلول‌های B و ژنتیک آنتی‌بادی‌ها	۵
آشنایی با سیستم کمپلمان و پذیرنده‌های آن	۶
آشنایی با مولکول‌های سازگاری نسبی و پلی مورفیسم	۷
آشنایی با انواع سلول‌های T و سلول‌های کشنده طبیعی (NK cells) و پذیرنده‌های آن‌ها	۸
آشنایی با تکوین سلول‌های T و ژنتیک پذیرنده سلول T (TCR)	۹
آشنایی با کموکاین‌ها، سایتوکاین‌ها، مولکول‌های چسبان و لانه گزینی سلول‌ها	۱۰
آشنایی با عرضه آنتی‌ژن‌ها به سلول‌های ایمنی و شکل‌گیری پاسخ ایمنی سلولی و همورال	۱۱
آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص افزایش مساسیت نوع ۱ (افزایش مساسیت فوری یا آلرژی)	۱۲
آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص افزایش مساسیت نوع ۲ و ۳	۱۳
آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص افزایش مساسیت نوع ۴	۱۴
آشنایی با سازوکار ایجاد پاسخ‌های ایمنی بر ضد عوامل میکروبی (ویروس‌ها، باکتری‌ها، قارچ‌ها و انگل‌ها)	۱۵
آشنایی با سازوکار ایجاد تحمل ایمنی در بدن	۱۶
آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص بیماری‌های خود ایمنی	۱۷
آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص نقص ایمنی مادرزادی (اولیه)	۱۸

۱۹	آشنایی با سازوکار ایجاد و تشفیص نقص ایمنی اکتسابی (ثانویه)
۲۰	آشنایی با ایمنی‌شناسی پیوند و آزمایش‌های ارزیابی کننده سازگاری بافت‌های پیوندی
۲۱	آشنایی با سایکونورواپمونولوژی و سازوکارهای برهمکنش سیستم عصبی و سیستم ایمنی
۲۲	آشنایی با ایمونولوژی، سالمندی، تغذیه و تاثیر ورزش بر کارکرد سیستم ایمنی
۲۳	آشنایی با کارکرد سیستم ایمنی دوران بارداری (ایجاد تامل ایمنی و همپنین مصون سازی مادر و جنین)
۲۴	آشنایی با علل ایجاد سرطان و سازوکارهای مقابله سیستم ایمنی با سلول‌های سرطانی
۲۵	آشنایی با کلیات ایمنی‌سازی فعال و غیر فعال و واکنش‌ها و ادجوانت‌های به کار رفته در آن‌ها
۲۶	آشنایی با روش‌های نوین درمانی و پزشکی شفصی شده

در مورد سرفصل مطالب باید تمام مطالب ارائه شده در هر مبمٹ را به طور کلی در چند مورد ذکر کند

جدول زمانبندی دروس

محل برگزاری کلاس	استاد مربوطه	روش ارزشیابی (تکوینی و پایانی)	امکانات مورد نیاز	منابع درسی	روش تدریس	ساعت ارائه	سرفصل مطالب (تئوری)
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	تاریخچه ایمونولوژی ایران و جهان	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با تاریخچه و کلیات رشته ایمنی‌شناسی پزشکی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۴	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با کارکرد مولکول‌ها، سلول‌ها و بافت‌های سیستم ایمنی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	اصول و تفسیر آزمایش‌های سرولوژی بالینی: فصل ۲	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با هاپتن‌ها، میتوزن‌ها، آنتی‌ژن‌ها و ایمونوژن‌ها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۴	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با مولکول‌ها، سلول‌ها و سازوکار ایجاد پاسخ ایمنی ذاتی

کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصول ۵، ۸ و ۱۳	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با آنتی‌بادی‌ها و پذیرنده‌های آن‌ها و تکوین سلول‌های B و ژنتیک آنتی‌بادی‌ها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۳	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سیستم کمپلمان و پذیرنده‌های آن
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۶	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با مولکول‌های سازگاری نسجی و پلی مورفیسیم
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصول ۸، ۹ و ۱۰	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با انواع سلول‌های T و سلول‌های کشنده طبیعی و پذیرنده‌های آن‌ها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۸	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با تکوین سلول‌های T و ژنتیک TCR
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۲	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با کموکاین‌ها و سایتوکاین‌ها، مولکول‌های چسبان و لانه گزینی سلول‌ها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصول ۹، ۱۲ و ۱۳	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با عرضه آنتی‌ژن‌ها به سلول‌های ایمنی و کنتیک پاسخ‌های ایمنی سلولی و همورال

کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی رویت: فصل ۲۳ ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۹	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد افزایش حساسیت نوع ۱ و روش‌های تشخیص بیماری‌های آلرژیک
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی رویت: فصل ۲۴ ایمنی شناسی رویت: فصل ۲۵	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد افزایش حساسیت‌های نوع ۲ و ۳ و روش‌های تشخیص بیماری‌های وابسته
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی رویت: فصل ۲۶ اصول و تفسیر آزمایش‌های	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد افزایش حساسیت نوع ۴ و روش‌های تشخیص بیماری‌های ایجاد شده با افزایش حساسیت نوع ۴
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی رویت: فصول ۱۳ و ۱۴	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد پاسخ‌های ایمنی بر ضد عوامل میکروبی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۶	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد تحمل ایمنی در بدن
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۵	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد بیماری‌های خود ایمن و روش‌های تشخیص بیماری‌های خود ایمن
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۲۱	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد نقص ایمنی مادرزادی (اولیه) و روش‌های تشخیص انواع بیماری‌های نقص ایمنی اولیه

کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۲۱	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سازوکار ایجاد نقص ایمنی اکتسابی (ثانویه) و روش‌های تشخیص انواع بیماری‌های نقص ایمنی اکتسابی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۷ خون شناسی، انعقاد و طب انتقال خون هنری: فصل ۳۶	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با ایمنی‌شناسی پیوند و روش‌های تعیین سازگاری بافت‌های پیوندی و همچنین سازوکارهای رد پیوند فوق حاد، حاد و مزمن و داروهای پیشگیری کننده از رد پیوند
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	مقالات معتبر	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با سایکونورواپمونولوژی و سازوکارهای برهمکنش سیستم عصبی و سیستم ایمنی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	مقالات معتبر	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با ایمنولوژی سالمدی، تغذیه و تاثیر ورزش بر کارکرد سیستم ایمنی
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمونوبیولوژی حاملگی طبیعی	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با کارکرد سیستم ایمنی در دوران بارداری (در ایجاد تحمل ایمنی و همچنین مصون سازی مادر و جنین)
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۸	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با علل ایجاد سرطان و سازوکارهای مقابله سیستم ایمنی با سلول‌های سرطانی و همچنین روش‌های تشخیص و درمان سرطان‌ها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر ستوده جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در	ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس: فصل ۱۶ برنامه و راهنمای ایمن‌سازی: تالیف	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه دو جلسه	آشنایی با کلیات ایمنی- سازی فعال و غیر فعال، انواع واکنش‌ها و ادجوانت- ها و آخرین روش‌ها و برنامه‌های ایمن‌سازی غیر

			سامانه نوید	کمیته کشوری ایمن سازی			فعال در مواجهه با سموم و زهرها
کلاس ۳ دانشکده پزشکی	دکتر مفضل جهرمی	حضور و غیاب، فعالیت کلاسی و آزمون پایان ترم	تولید محتوی از پاورپوینت با نرم افزار Snagit و بارگذاری در سامانه نوید	مقالات معتبر	سخنرانی، نمایش اسلاید و مباحثه با دانشجویان	۱۲۰ دقیقه یک جلسه	آشنایی با روش های نوین ایمنی درمانی و پزشکی شخصی شده

منابع درسی:

- ۱- ایمنی شناسی سلولی و مولکولی ابوالعباس (۲۰۱۸): ترجمه دکتر ماهرو میراممدیان
- ۲- ایمنی شناسی رویت (۲۰۱۳): ترجمه دکتر عبدالمسین کیهانی و همکاران
- ۳- اصول و تفسیر آزمایش های سرولوژی بالینی (۱۳۹۲): تالیف دکتر پرویز پاکزاد

منابع درسی تکمیلی:

- ۱- ایمونوبیولوژی حاملگی طبیعی (۱۳۸۳): تالیف دکتر نریمان مصفا و همکاران
- ۲- برنامه و راهنمای ایمن سازی (۱۳۹۴): تالیف کمیته کشوری ایمن سازی
- ۳- آفرین مقالات معتبر (۲ سال اخیر) (ایمونولوژی ورزش، سالمندی و ایمنی درمانی)
- ۴- تالیف ایمنولوژی ایران و جهان (۱۳۹۷): تالیف دکتر فرید مسینی و همکاران

نمونه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی (مضرب به موقع در کلاس، پرسش و پاسخ و کوئیز)، آزمون میان ترم و پایان ترم

نمونه مناسبه نمره کل درس:

- ۱- از ۲۰ نمره (کلاسی، میان ترم و پایان ترم) ۸/۲ نمره با دکتر ستوده و ۱۱/۸ نمره با دکتر مفضل است.
- ۲- فعالیت کلاسی ۲ نمره دارد.
- ۳- آزمون میان ترم ۳ نمره دارد و از ۶ جلسه اول دکتر مفضل است و مباحث آن از آزمون پایان ترم حذف می شود.
- ۴- پایان ترم ۱۵ نمره دارد.
- ۵- در آزمون پایان ترم ۸/۲ نمره با دکتر ستوده است.
- ۶- در آزمون پایان ترم ۶/۸ نمره با دکتر مفضل است.
- ۷- تمامی آزمون ها به صورت چهارگزینه ای و بدون نمره منفی است.

مقررات:

- ۱- مد نمره قبولی: نمره ۱۰ و برای دانشجویان مهمان نمره ۱۲ است.
- ۲- تعداد دفعات غیبت در کلاس: چهار هفدهم مجموع ساعات کلاسی منوط به تایید مکتوب موجه بودن غیبت توسط استاد مشاور دانشجو و معاون آموزشی دانشکده می باشد.
- ۳- غیبت غیر موجه و تأخیر پیوسته در آغاز کلاس و یا استراحت بین کلاسی پس از اطلاع رسانی به دانشجو، استاد مشاور ایشان و معاون آموزشی دانشکده منجر به درج نمره صفر در کارنامه می گردد.
- ۴- نمرات پایان ترم دکتر مفضل پس از مهلت ۳ روزه رسیدگی به اعتراض، غیر قابل تغییر می باشد.
- ۵- جمع نهایی نمرات پس از اتمام مهلت قانونی اعتراض و ثبت نهایی توسط دکتر ستوده، غیر قابل تغییر می باشد.